

ชื่อเรื่อง : การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกับป่าอย่าง
ยั่งยืนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้วยการมีส่วนร่วมและรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชน

ผู้วิจัย :	รศ.ดร.ประภัศร ปรีเอี่ยม	หัวหน้าโครงการ
	ผศ.กรรณิการ์ ทองคอนเปரியง	ผู้ร่วมวิจัย
	ผศ.ไมตรี จันทร์ดาประดิษฐ์	ผู้ร่วมวิจัย
	เมตตา เก่งชูวงศ์	ผู้ร่วมวิจัย
	คงศักดิ์ บุรีศรี	ผู้ร่วมวิจัย

หน่วยงาน/คณะ : คณะครุศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปีที่ได้รับทุน : พ.ศ. 2553

ปีที่แล้วเสร็จ : พ.ศ. 2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกับป่าโคกหินร่องอย่างยั่งยืน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการและอนุรักษ์ป่า 3) การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการและอนุรักษ์ป่าโดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสังเกต เครื่องบันทึกเสียง การบันทึกภาพ และแบบจดบันทึก ส่วนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากเอกสาร การปฏิบัติการภาคสนาม ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การเดินป่าเพื่อสำรวจพรรณไม้ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนทนากลุ่มย่อย และเข้าร่วมสังเกตกิจกรรมการปลูกป่า การบวชป่า การสมาธิ และการเล่นปี่ตา

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนและองค์กรชุมชนอนุรักษ์ป่า นำความรู้จากท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1) ความรู้ท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่า เช่น พรรณไม้และการใช้ประโยชน์ การรู้ถึงประโยชน์ของต้นไม้ทุกต้น การรู้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดสรรพชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย เป็นแหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร แหล่งยา แหล่งคั้นน้ำ 3) การจัดทำแผนชุมชนอนุรักษ์ป่าโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้วยการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนราษฎรจากสภาพผู้บุกรุกทำลายป่าให้กลับมาเป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรป่า 4) การสืบทอดวัฒนธรรมชุมชน ความเชื่อ จารีต ประเพณี ของคนหลายวัยจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเช่น การสมาปฐา การเลี้ยงปฐา การอนุรักษ์และสืบทอดความเชื่อของชาวบ้านต่อเฒ่าจ้่า 5) การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ภาวะโลกร้อนรวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกิจกรรมที่จัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง การมีเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน โพนทองหมู่ 1 และหมู่ 12 การมีลูกเสืออาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยนำความรู้ท้องถิ่นและความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกัน

TITLE : Enhancement of Community Potential to Sustainable of
~~Living together with Forest by Good Governance in~~
Participation and Public Hearing

RESEARCHER : Assoc. Prof. Dr. Prapatson Preaium
Assist. Prof. Kannikar Tongdonpriang
Assist. Prof. Mitree Jandaphadit
Metta Kengchuwong
Kungsak Purisei

FACULTY : Education and Science

ACADEMIC YEAR : 2010

ACADEMIC YEAR : 2010

ABSTRACT

This study aims to (1) enrich communities potential for sustainable living in Kok Hin Rong forest, (2) conserve and manage the forest environment by public participation, 3) transmit the knowledge of locality in forest management and conservation for the sustainable natural resources development from one generation to next generation. The study was conducted by mix method, using questionnaires, surveys, observation, audio recording and data collection sheets. The data collecting had done by literature review, filed operations, informal interview, in-depth interview, forest's plant survey, public stage, focus group seminar, observation in reforestation activities including forest ordination, the ancestor's apology, sacrificing to the ancestry's spirit.

Results of the research were as follows: The results show that community and the organizations of forest conservation apply the knowledge of locality for managing the way of

living in the forest includes 1) locality intelligent or knowledge. 2) knowledge about the forests utilization such as variety of plants, plants utilization, features of plants, knowing that forest is the all of life birthplace, food, herbal, medicine, and water resource, etc. 3) The Community Forest Planning was developed by public hearing and participation approach, people were changed from the forest destroyer to be the forest protector. 4) To transmit the locality culture, beliefs, custom from generation to generation such as the ancestor's apology, sacrificing to the ancestry's spirit, conserve and transmit people beliefs of the old Jum. 5) The practice of good governance discipline by people participation. 6) Global warming; the community's potential enrichment for sustainable living in the forest including the activities that people involve continuously, development of the natural resource and environments conservative volunteers network in Phon Thong village, Moo 1 and 12, Natural Resources and Environment conservative volunteer Boy Scouts, and the community's learning process for resolve the problem, using local and scientific knowledge.